

მწვანე ალტერნატივას შენიშვნები „ქ. მცხეთის საკანალიზაციო სისტემის რეაბილიტაციის“ პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების დოკუმენტის, დოკუმენტის საჯარო განხილვის ორგანიზების პროცესისა და პროექტის განხორციელების დაფინანსების თაობაზე

20 ივნისი, 2011

კომენტარები „ქ. მცხეთის საკანალიზაციო სისტემის რეაბილიტაციის“ პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების დოკუმენტის შინაარსთან დაკავშირებით

საჯარო განხილვებისთვის წარმოდგენილი გზშ-ის დოკუმენტით საზოგადოებისათვის ფაქტიურად შეუძლებელი იყო პროექტის არსის გაგება:

დოკუმენტის შესავალში (მე-5 გვ.) ორ წინადადებაში წარმოდგენილი იყო მაქსიმალურად ზოგადი ინფორმაცია პროექტის შესახებ: „წინამდებარე შეფასება მოიცავს ქალაქ მცხეთის კანალიზაციის სისტემის რეაბილიტაციას და გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობას..... პროექტით დაგეგმილია ქ. მცხეთაში, მდ. არაგვისა და მტკვრის შესართავის მიმდებარე ტერიტორიაზე გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა, აგრეთვე საკანალიზაციო სისტემის რეაბილიტაცია. ვინაიდან მცხეთის მოსახლეობა 12 000-ს შეადგენს, პროექტიც გათვლილია ამ რაოდენობის მომხმარებელზე“. იგივე მდგომარეობაა მწვანე ალტერნატივასათვის მოწოდებულ დოკუმენტის განახლებულ ვერსიაში.

დოკუმენტის მომდევნო 32 გვერდი გაურკვეველი მიზნით ეთმობა საქართველოს გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის (მიუხედავად იმისა ეხება თუ არა პროექტს) მიმოხილვას. ამასთან არ არის წარმოდგენილი „საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე მარეგულირებელი საპროექტო გადაწყვეტათა შემუშავების პროცესში გამოყენებულ დოკუმენტების ჩამონათვალი, აგრეთვე მეთოდური და ტექნიკური ლიტერატურის მიმოხილვა“, როგორც ამას ითხოვს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების მინისტრის 2009 წლის 9 მარტის N 8 ბრძანებით დამტკიცებული “გარემოზე ზემოქმედების შეფასების შესახებ” დებულების მე-7 მუხლის ლ) ქვეპუნქტი. იგივე მდგომარეობაა მწვანე ალტერნატივასათვის მოწოდებულ დოკუმენტის განახლებულ ვერსიაში.

პროექტის არსის შესახებ ინფორმაცია არც დოკუმენტის შემდეგ თავშია (2. დაგეგმილი საქმიანობის აღწერა და ტექნიკური გადაწყვეტები) წარმოდგენილი, რომელიც სათაურიდან გამომდინარე უნდა შეიცავდეს დაგეგმილი საქმიანობის და ტექნიკური გადაწყვეტების აღწერას.

ვიწვით გარემოსდაცვითი და
სოციალური სამართლიანობისთვის
საქართველოში

მონიტორინგს ვუწევთ
საერთაშორისო საფინანსო
ინსტიტუტების საქმიანობას

თბილისი, 0179, საქართველო
ფალიაშვილის ქ. 27/29, II სართ.
ტელეფონი: (995 32) 29 27 73
ფაქსი: (995 32) 22 38 74
ელ.ფოსტა: greenalt@greenalt.org
ვებ-გვერდი: www.greenalt.org

სანაცვლოდ თავის შესავალში აღნიშნულია: „შპს „მუნიციპალპროექტის“ მიერ დამუშავებული პროექტი „ქ.მცხეთის კანალიზაციის სისტემის რეაბილიტაცია“ შესრულებულია 2010 წელს შპს „საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდთან“ გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე (ხელშეკრულება GOG/IBRD/C/D029-2010). პროექტი ითვალისწინებს კანალიზაციის მთავარი გამყვანი კოლექტორებისა (კოლექტორი „ა“ და „ბ“ - საერთო სიგრძით 1838მ.) და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობების კომპლექსის მშენებლობას“. თავის მეორე ნაწილი კი ორ აბზაცში აღწერს წყლასადენის და კანალიზაციის არსებულ მდგომარეობას. დოკუმენტის განახლებულ ვერსიაში ზემოთმოყვანილ ინფორმაციასთან ერთად აღნიშნულია, რომ მოხდება „რამდენიმე არსებული კოლექტორის აღდგენა. პროექტი არ ითვალისწინებს ძველი ინფრასტრუქტურის ელემენტების დაშლას და გატანას“. გაუგებარია რა იგულისხმება „ა“ და „ბ“ კოლექტორების ქვეშ, სად და რა ტექნიკური გადაწყვეტების გამოყენებით მოხდება კოლექტორების და გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა.

საჯარო განხილვისთვის წარმოდგენილ დოკუმენტში პროექტის განხორციელების ადგილმდებარეობაც კი არ არის მითითებული. დაახლოებითი ინფორმაციის მიღება შესაძლებელი გახდა მხოლოდ საჯარო განხილვაზე დამატებით წარმოდგენილი დოკუმენტიდან (როგორც საჯარო განხილვის ორგანიზატორებმა განმარტეს წარმოდგენილი დოკუმენტი არის პროექტის ტექნიკური რეზიუმე), სადაც აღნიშნული, რომ პროექტი ხორციელდება ქ. მცხეთაში ახალ ავტოსადგომსა და მდ. არაგვს შორის არსებულ ტერიტორიაზე. იგივე სახის ინფორმაცია გაჩნდა დოკუმენტის განახლებულ ვერსიაში.

გზმ-ის განახლებული ვარიანტის მე-3 თავის („საქმიანობის განთავსების რეგიონის (მდ. არაგვის აუზის) გარემოს არსებული მდგომარეობის აღწერა“) შესავალში გაჩნდა ჩანაწერი: „პროექტი ხორციელდება ქ. მცხეთაში ახალ ავტოსადგომსა და მდ. არაგვს შორის არსებულ ტერიტორიაზე. უახლოესი მოსახლე მომავალი გამწმენდი ნაგებობის ადგილმდებარეობიდან დაშორებულია ~ 300მ, რაც გამორიცხავს მასზე ზემოაღნიშნული ინფრასტრუქტურის რაიმე სახის მავნე ზემოქმედებას.“ გაუგებარია ამ ინფორმაციის დოკუმენტის ამ თავში წარმოდგენა, მითუმეტეს რომ გაუგებარია, რით არის გამყარებული აღნიშნული მტკიცება.

აღსანიშნავია, რომ დოკუმენტში არ არის წარმოდგენილი არც გამწმენდი ნაგებობის განთავსების ალტერნატივები და არც კონკრეტული ადგილის შერჩევის დასაბუთება. ხოლო გზმ-ის დოკუმენტის განახლებულ ვერსიაში ვკითხულობთ შემდეგი შინაარსის დასაბუთებას ალტერნატივების განუხილველობის დასაბუთებისათვის: „ალტერნატიული ვარიანტების განხილვა შეზღუდული იყო იმ რეალობიდან გამომდინარე, რომ პროექტი გულისხმობს არსებული სისტემის რეაბილიტაციას და, შესაბამისად, და მილსადენების მარშრუტების ან ობიექტების ადგილის შერჩევის ალტერნატივებია არ არსებობდა. სატუმბი სადგურებისათვის ადგილი უნდა შერჩეულ ყოფილიყო ერთგვაროვანი ურბანული ლანდშაფტის ფარგლებში და აქ გადაწყვეტი აღმოჩნდა თვით არსებული საკანალიზაციო ქსელის სივრცული განლაგება და ჰიდრაულიკური მახასიათებლები. გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით არ არსებობდა რაიმე არგუმენტი ამ ადგილების შერჩეული ვარიანტების უარსაყოფად. ძირითადი ტექნიკური ალტერნატივა დაკავშირებულია გამწმენდი ნაგებობის ადგილს შერჩევასა და ტექნოლოგიურ სისტემასთან. ეს საკითხები ცალკე პროექტის და შესაბამისი გზმ-ს ფარგლებში არის განხილული.“ - გაუგებარია, რა ცალკე პროექტზე და გზმ-ზეა საუბარი.

თავის 5. მცხეთის რაიონის კლიმატი და მეტეოროლოგიური პირობები - წარმოდგენილია ნახევარგვერდიანი ინფორმაცია (ძირითადად ცხრილების მეშვეობით) და არაფერია ნათქვამი პროექტთან მიმართებაში. მაგალითად, არ არის განხილული ქარის ფაქტორი განსახორციელებელ საქმიანობასთან მიმართებაში სუნის გავრცელების თვალსაზრისით.

თავი 7.2 -ში მდ. არაგვის წყალში დამაბინძურებელ ნივთიერებათა კონცენტრაციების საილუსტრაციოდ წარმოდგენილია ფაქტირად ერთი წლის წინანდელი (2010 წლის სექტემბრის) მონაცემები. ხოლო მე-8 თავში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების ხარისხის სადემონსტრაციოდ გამოყენებულია „სავარაუდო“ მონაცემები.

როგორც აღვნიშნეთ საჯარო განხილვისთვის წარმოდგენილ დოკუმენტში და დოკუმენტის განახლებულ ვერსიაში წარმოდგენილია ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობების მნიშვნელოვნად განსხვავებული პარამეტრები. ამასთან განახლებულ ვერსიაში ტექნოლოგიური ციკლი ფაქტიურად აღარ არის წარმოდგენილი და გაჩნდა არაფრის მომცემი ილუსტრაციები.

არც საჯარო განხილვისთვის წარმოდგენილ დოკუმენტში და არც დოკუმენტის განახლებულ ვერსიაში არ არის შეფასებული ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის ფუნქციონირების გავლენა ადგილობრივ ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე, შესაბამისად არ არის წარმოდგენილი ზემოქმედების შემსუბუქების ღონისძიებები.

ძალიან საინტერესო ჩანაწერია თავი 26-ში. „საზოგადოების ინფორმირება და საზოგადოებრივი აზრის შესწავლა“. იქ სადაც მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია იმის შესახებ თუ როგორ იყო საზოგადოება ინფორმირებული პროექტის შესახებ და როგორ იქნა შესაწავლილი მათი დამოკიდებულება პროექტისადმი, მოცემულია შემდეგი სახის ინფორმაცია:

„საქართველოს კინსტიტუციის 37 მუხლის მიხედვით საქართველოს მოქალაქეს აქვს შემდეგი ხელშეუვალი უფლებები:

- *საქართველოს ყველა მოქალაქეს უფლება აქვს ცხოვრობდეს ჯანმრთელობისათვის უვნებელ გარემოში, სარგებლობდეს ბუნებრივი და კულტურული გარემოთი. ყველა ვალდებულია გაუფრთხილდეს ბუნებრივ და კულტურულ გარემოს;*

- *ადამიანს უფლება აქვს მიიღოს სრული, ობიექტური და დროული ინფორმაცია მისი სამუშაო და საცხოვრებელი გარემოს მდგომარეობის შესახებ.*

აღნიშნულიდან გამომდინარე პროექტის შესახებ, გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცესში, მოსახლეობას მისთვის ხელმისაწვდომ ფორმაში (პროექტის არატექნიკური რეზიუმე) მიეწოდება ობიექტური, სწორი და სრულყოფილი ინფორმაცია, რათა გამოირიცხოს კონფლიქტური სიტუაციების საფუძველი და უზრუნველყოფილი იქნას დაინტერესებული მხარეების ურთიერთობის განვითარების პროცესი“.

კომენტარები „ქ. მცხეთის საკანალიზაციო სისტემის რეაბილიტაციის“ პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების დოკუმენტის საჯარო განხილვასთან დაკავშირებით

1. საჯარო განხილვა ჩატარდა ქ. მცხეთის გამგეობის შენობაში, არც შენობის გარეთ და არც შენობაში არ ყოფილა მითითება, რომ ტარდება საჯარო განხილვა;

2. შენობის დაცვა არ იყო გაფრთხილებული საჯარო განხილვის ჩატარების თაობაზე და შენობაში შეშვებაზეც კი უარს ამბობდა;
3. სამწუხაროდ, ამ ეტაპზე არ გაგვაჩნია განხილვაზე დამსწრეთა სია, მაგრამ ნათელი იყო რომ დამსწრე საზოგადოება წარმოდგენილი იყო მხოლოდ საგანგებოდ მოწვეული გამგეობის თანამშრომლებით;
4. ტექნიკური პრობლემების გამო ვერ მოხდა პროექტის პრეზენტაცია;
5. საჯარო განხილვაზე წარმოდგენილი იყო დამატებითი დოკუმენტი (რომელიც მანამდე არ იყო ხელმისაწვდომი), რომელშიც პროექტის მნიშვნელოვნად განსხვავებული მაჩვენებლები იყო წარმოდგენილი;
6. აღსანიშნავია, რომ 2011 წლის 16 ივნისს გამართული განხილვა არ ყოფილა პროექტის განხორციელებისისათვის ნებართვის გაცემის შესახებ გადაწყვეტილების მიღების პროცესი. ჯერ-ჯერობით უცნობია, რომ როგორ მოხდება საზოგადოების ჩართვა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში, როგორც ამას ითხოვს მსოფლიო ბანკის პროცედურები და ორპუსის კონვენცია.

კომენტარები „ქ. მცხეთის საკანალიზაციო სისტემის რეაბილიტაციის“ პროექტის დაფინანსებასთან დაკავშირებით

როგორც პროექტის საჯარო განხილვაზე გაირკვა, პროექტი ხორციელდება შპს „მცხეთის წყალის“ თანამონაწილეობით და თანადაფინანსებით. კერძოდ, როგორც ქ. მცხეთის გამგებელმა განმარტა, „მცხეთაწყალკანალი“ პასუხისმგებელი იქნება კოლექტორების მშენებლობაზე, ხოლო მცხეთის მუნიციპალიტეტი გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობაზე. აშენებული გამწმენდი ნაგებობა შემდგომში გადაეცემა „მცხეთის წყალს“, რომელიც პასუხისმგებელი იქნება მისი ქონების ექსპლუატაციაზე, ხოლო მუნიციპალიტეტი ვალის მომსახურებაზე.

აღსანიშნავია, რომ შპს „მცხეთის წყალი“ წარმოადგენს კერძო კომერციულ სტრუქტურას, რომელიც ვალდებულია უზრუნველყოს ქ. მცხეთის წყალმომარაგებისა და კანალიზაციის ერთიანი სისტემის გამართული ფუნქციონირება. შპს „მცხეთის წყალი“ (ყოფილი მცხეთაწყალკანალი) 2008 წლის 14 მაისს საქართველოს მთავრობას, საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სამინისტროს, ქ. თბილისის მთავრობასა და „მალტიპლექს ენერჯი ლიმიტედს“ შორის გაფორმებული შპს “რუსთაველაწყალკანალის”, შპს “მცხეთაწყალკანალის”, შპს “საქწყალკანალისა” და შპს “თბილისის წყლის” 100% წილების ნასყიდობის თაობაზე დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე წარმოადგენს შვეიცარული კომპანია „მალტიპლექს ენერჯი ლიმიტედის“ (ამჟამად „ჯორჯიან გლობალ უთილითის ლიმიტედი“) საკუთრებას, რომელმაც ყიდვის მომენტში აიღო ვალდებულება, რომ საწარმოების განვითარების მიზნით გააკეთებდა 220 მილიონი აშშ დოლარის ინვესტიციას.

ზემოაღნიშნულის გაუგებარია, რა მიზნით ხდება მუნიციპალური განვითარების ფონდის მიერ კერძო კომერციული ორგანიზაციისათვის გადასაცემი ქონების მშენებლობისათვის თანხის გამოყოფა, განსაკუთრებით იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ ვალის მომსახურება მუნიციპალიტეტმა უნდა უზრუნველყოს.